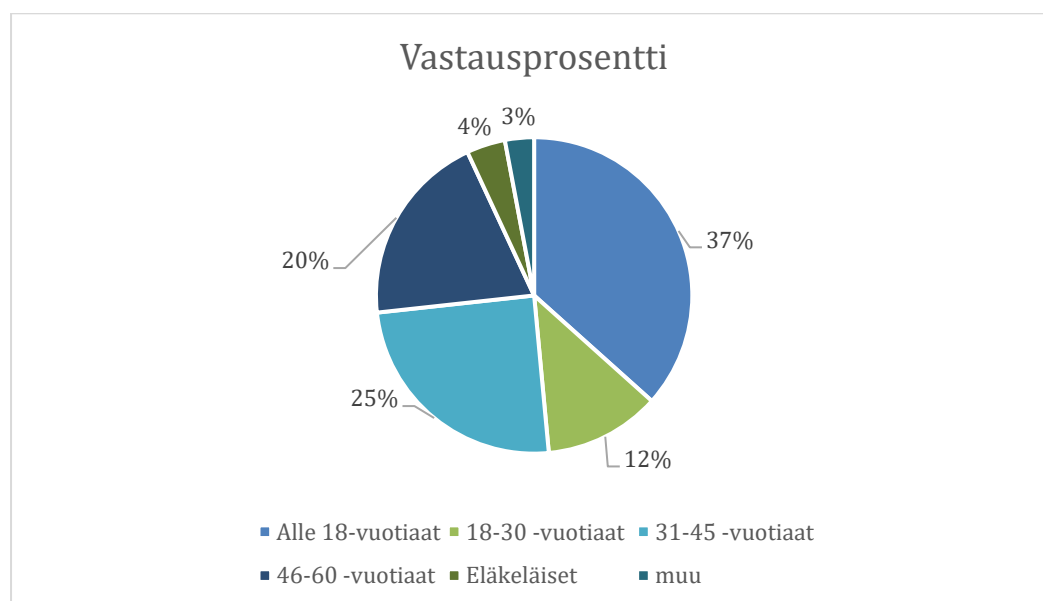

YHTEENVETO SATAKUNNAN PÄIHDEILANNEKYSELYN TULOKSISTA

Satakunnassa toteutettiin ensimmäinen päihdetilannekysely marras-joulukuussa 2018. Kysely oli vastattavissa kuntien verkkosivuilla. Päihdetilannekyselyllä kartoitettiin, miten asukkaat kokevat Satakunnan päihdetilanteen tällä hetkellä. Asukkaiden näkemyksiä ja mielipiteitä kysyttiin päihteisiin, tupakkaan ja rahapeleihin liittyvien päihdehaittojen vähentämisen keinoista. Kyselyn toteutus on osa valtakunnallista Pakka (paikallinen alkoholipolitiikka) -toimintamallia ja Porissa on aiempina vuosina toteutettu päihdeasennekysely, jossa on osittain samoja teemoja kuin päihdetilannekyselyssä.

Vastauksia kyselyyn tuli koko Satakunnan alueelta 2233. Suurin vastaajaryhmä kyselyyn oli alle 18 vuotiaiden ryhmä (37%), minkä lisäksi runsaasti vastauksia saatiin myös 31-45 vuotiaiden (25%) ja 46-60 vuotiaiden (20%) vastaajaryhmiltä. 18-30 vuotiaiden vastausprosentti oli 12% ja yli 60 vuotiaiden 6%. Vastaajista 50% oli työkäisiä, opiskelijoita 42%, eläkeläisiä 4% ja 3% on merkinnyt muu ammattiryhmän. Kyselyn vastausmäärä kunnittain vaihteli paljon, osasta kuntia vastausmäärä jäi pieneksi, joten otannasta saatuja tuloksia ei voi yleistää.

Alaikäisten ja nuorten päihteiden käyttöön tulee puuttua ja vanhemmuuden tukemiseen panostaa

Vastausten perusteella alaikäisille päihteiden välitystä havaitaan enemmän alkoholin (39%) ja tupakan/sähkösavukkeen (43%) osalta kuin nuuskan (35%) ja huumausaineiden (14%) osalta. Vastaajista alaikäisten alkoholin käyttöä oli havainnut 74%, tupakoimista 88%, nuuskaamista 54%, sähkösavukkeiden käyttöä 56%, kannabiksen tai muiden huumausaineiden käyttöä 17% ja rahapelaamista 47%. Yli puolella vastaajista oli kuitenkin yhtenäinen näkemys siitä, että alaikäisten päihteiden käyttöön tulee puuttua, alkoholin käyttöön 55%, tupakan /nikotiinituotteiden käyttöön 64%, kannabiskokeiluihin ja käyttöön 60%, rahapelaamiseen 43%. Avoimissa vastauksissa alaikäisten päihteiden käyttöön puuttuminen nähtiin myös tärkeäksi ja erityisesti korostettiin nuuskan ja kannabiksen käyttöön puuttumista. Lisäksi toivottiin alaikäisille tapahtuvaan päihteiden välittämiseen puuttumista ja vanhemmuuden tukemiseen panostamista.

Ehkäisevä päihdetyö tutummaksi satakuntalaisille tulevaisuudessa

Vastaajista 54%:lle ehkäisevä päihdetyö ei ollut tuttua. Jotain on kuitenkin jo tehty, sillä 26% vastanneista koki, että ehkäisevä päihdetyö oli heille tuttua. Panostusta ehkäisevän päihdetyön tunnettavuuteen tarvitaan jatkossa, jotta se tulee kaikille satakuntalaisille tutuksi. Avoimissa vastauksissa nousi esille, että palveluista ja päihdehaitoista kuntalaisille tulisi tiedottaa paremmin. Tunnetuinta ehkäisevä päihdetyö oli Porin yhteistoiminta-alueella 46%, jossa on pitkään tehty ehkäisevää päihdetyötä, Pohjois-Satakunnassa 34% ja Keski-Satakunnassa 24%. Edellä mainituissa kunnissa on käytössä Pakka-toimintamalli, joka vaikuttaa ehkäisevän päihdetyön tunnettavuuteen. Osa vastanneista oli itse ollut aktiivinen kunnan ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä. Kuntalaisten osallistamista ehkäisevässä päihdetyössä tulee jatkossa kehittää, esimerkiksi vanhempainyhdistysten ja vanhusneuvostojen kautta. Järjestötoimijat ovat hyvä yhteistyötaho tässä asiassa.

Ikärajavaltvonta toimii alkoholin ja tupakan osalta paremmin kuin rahapelien

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he havainneet tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkastanut nuorelta näyttävän ostajan ikää. Alkoholin osalta 18%, tupakka/nikotiinituotteiden osalta 17% ja rahapelejä pelaavan osalta 34%

SATAKUNTA

– elämää parhaimmillaan

vastanneista olivat havainneet tilanteita, joissa nuorelta näyttävän ostajan ikää ei oltu tarkastettu. Kyselyn tulosten mukaan on havaittavissa, että alkoholin ja nikotiinituotteiden osalta ikäraja-valvonta toteutuu paremmin kuin rahapelien osalta.

Ravintoloiden aukioloaikojen pidentyminen ei ole aiheuttanut häiriötä, mutta alkoholin myyntiin päihtyneelle tulisi suhtautua nykyistä tiukemmin

Ravintoloiden aukioloaikojen pidentyminen ei ole aiheuttanut häiriötä vastaajien lähiympäristössä. Kyselyyn vastanneista vain 4% oli kokenut häiriötä metelinä, ilkeilyä ja asiattomana käytöksenä. Eniten häiriötä koettiin Porissa, Raumalla ja Huittisissa. Noin 50% satakuntalaisista on sitä mieltä, että alkoholin myyntiin henkilölle, joka on selvästi päihtynyt tulisi suhtautua nykyistä tiukemmin kunnan ravintoloissa ja kaupoissa.

Lupalausunto mahdollisuus jakaa satakuntalaisten mielipiteet tasan

Vastaajilta kysyttiin halua vaikuttaa kertomalla mielipiteensä, mikäli oman kodin välittömässä lähiympäristössä sijaitsevalle ravintolalle haettaisiin anniskelulupaa tai jatkoaikaa terassianniskeluun. Alkoholin uudistuksen myötä kuntalaisella on lakisääteinen oikeus lausua anniskelulupahakemukseen. Lupalausuntoviranomaisen on ilmoitettava ravintolan lähiympäristössä sijaitsevan asuinkiinteistön omistajalle tai haltijalle hakemuksen vireilläolosta ja varattava heille mahdollisuus lausua asiasta. Lähiympäristöllä tarkoitetaan samaa kiinteistöä sekä viereisiä ja vastapäätä olevia kiinteistöjä. Vastaajista 32% haluaisi vaikuttaa kertomalla mielipiteensä, mikäli oman kodin välittömässä lähiympäristössä sijaitsevalle ravintolalle haettaisiin anniskelulupaa tai jatkoaikaa terassianniskeluun, 31% ei halua lausua, 36% ei osaa sanoa.

Satakuntalaisten mielipide haittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Enemmistö vastaajista 43% ei osannut sanoa käytetäänkö Satakunnassa liikaa alkoholia, 31% oli sitä mieltä, että käytetään ja 26% ettei käytetä. Alkoholin käyttö koettiin runsaimmaksi Porin yhteistoiminta-alueella (50%), Pohjois-Satakunnassa (46%) ja Huittisissa (34%). Vastaajilta kysyttiin suhtadutaanko kunnassa liian vapaasti humajuomiseen, tämä jakoi enemmän mielipiteitä vastaajien kesken, kyllä vastasi 27%, ei 33% ja 40% ei osannut sanoa. Kunnan

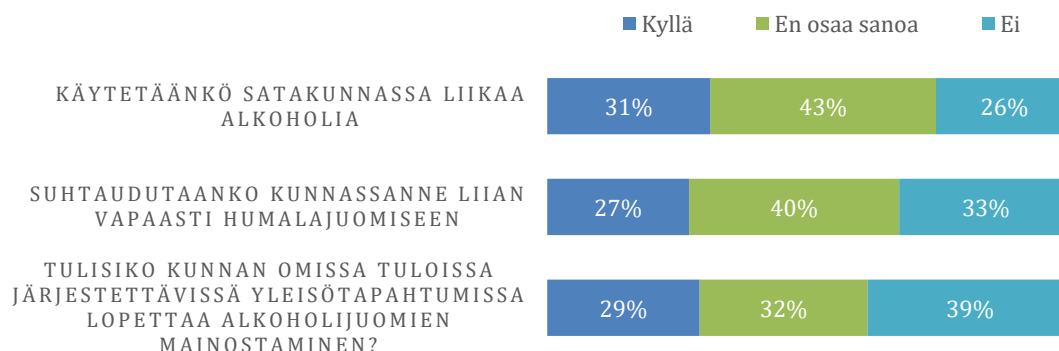

SATAKUNTA

– elämää parhaimmillaan

omissa tiloissa järjestettävissä yleisötapahtumissa tulisi 29% mukaan lopettaa alkoholijuomien mainostaminen, 39 % ei koe tarvetta ja 32% ei osaa sanoa.

SATAKUNTALAISTEN SUHTAUTUMINEN ALKOHOLIN KÄYTTÖÖN

Vastaajat kokevat Satakunnan kadut turvallisiksi. Vastaajista 68% on sitä mieltä, että kadulla ei tarvitse pelätä. Vertaillen vastauksia tämän osalta eniten pelkoa koettiin isommissa kaupungeissa kuin pienissä kunnissa. Päähtyneen henkilön aiheuttamaa ahdistelua tai kiusaamista ei tarvitse kokea kadulla tai julkisella paikalla 81% vastaajan mukaan. Vastausten perusteella isoimmissa kaupungeissa oli koettu enemmän päähtyneen henkilön aiheuttamaa ahdistelua viimeisen vuoden aikana verraten pieniin kuntiin.

Satakuntalaisista 17% on sitä mieltä, että alkoholin käyttöä tulisi rajoittaa erityisesti keskustoissa, puistoissa ja koulujen ja päiväkotien pihilla. Vastaavasti 40% ei rajoittaisi, 43% ei osaa sanoa rajoittaisiko.

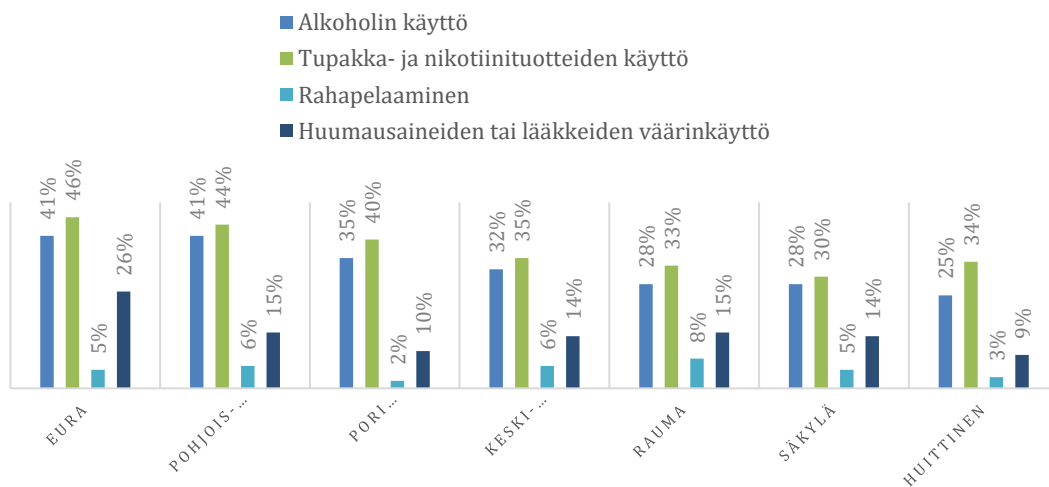
Puheeksiotossa parantamista koko Satakunnassa

Kaikista kyselyyn vastanneista satakuntalaisista 55% on jokus ollut huolissaan läheisensä alkoholin käytöstä. Jokaisessa kunnassa vähintään 40% vastaajista on kokenut huolta läheisensä alkoholin käytöstä. Vastaajista 40% ei ole kokenut huolta ja vain 6% vastaajista ei osannut sanoa.

Vastaajilta kysyttiin onko heiltä edellisen vuoden aikana terveydenhuoltohenkilöstön vastaanotolla kysytty alkoholin, tupakka- ja nikotiinutuotteiden, huumausaineiden tai lääkkeiden väärinkäytöstä, rahapelaamisesta ja annettu tarvittaessa neuvontaa. Kyselyn mukaan on havaittavissa että puheeksiotto toteutuu parhaiten alkoholin ja tupakka- ja nikotiinutuotteiden osalta, alkoholin käytöstä oli kysytty 33%:ta ja vastaavasti tupakka- ja nikotiinutuotteiden käytöstä 37%:ta. Parhaiten alkoholin puheeksiotto toteutuu Eurassa 41%, Pohjois-Satakunnassa 41% ja Porin yhteistoiminta-alueella 35%. Vastaavasti tupakka- ja nikotiinutuotteiden puheeksiotto toteutuu parhaiten Eurassa 46%, Pohjois-Satakunnassa 44% ja Porin yhteistoiminta-alueella 40%. Rahapelaaminen oli otettu puheeksi vain 5%:ta vastaajista ja huumausaineiden tai lääkkeiden väärinkäyttö oli kysytty 15%:lta. Raumalla rahapelaamisen puheeksiotto toteutui vähäisestä määrästä parhaiten 8% ja Eurassa 26% taas kysyttiin parhaiten huumausaineiden tai lääkkeiden väärinkäytöstä. Kysymyksessä kysyttiin lisäksi onko käyttänyt palveluita, johon 24% vastasi ettei ole käyttänyt. Vastaajat toivat avoimissa kysymyksissä esille, että puheeksiottoa toivotaan paremmin toteutuvaksi.

PÄIHTEIDEN KÄYTÖN PUHEEKSIOTTO SATAKUNNASSA

Tupakka- ja nikotiinutuotteiden lopettamiseen saa helposti tukea 21% vastaajan mukaan. Parhaiten tukea saa Raumalla (27%), Eurassa (24%) ja Pohjois-

Satakunnassa (21%). Vastaajista 66% on valinnut ei osaa sanoa, joka voi viestiä siitä että lopettamisen tukipalvelut eivät ole itselle ajankohtaiset tai ei tiedä saako tukea. Tukea paremmin kunnissa tiedotetaan tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tukipalveluista, sitä mieltä on 30% vastaajista. Mutta tähänkin kysymykseen 51% on vastannut ei osaa sanoa, mikä voi johtua samoista seikoista kuin tukea kysyttäessä.

Ehkäisevän päihdetyön kohdentaminen tulevaisuudessa

Kyselyyn vastanneet toivoivat, että heidän kunnassaan kiinnitettäisiin huomiota ehkäisevän työn panostamiseen muun muassa jalkautumalla enemmän nuorten pariin. Vastauksissa nousi esiin toive ennaltaehkäisevästä työstä kouluissa ja vapaa-ajanviettopaikoissa. Osa vastaajista toivoi poliisin ja aikuisten puuttumista nuorten päihteiden käyttöön entistä enemmän. Nuorten lisäksi vastaajat toivovat ehkäisevän työn kohdentamista työikäisten ja ikäihmisten päihteiden käyttöön. Kyselyn tulosten mukaan varhaiseen puuttumiseen sekä matalan kynnyksen palveluihin tulisi panostaa ja tehdä päihteiden puheeksiotosta rutinia eri palveluissa.

SATAKUNTA

– elämää parhaimmillaan